

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 23. mai 2023
(OR. en)

9684/23

SOC 338
GENDER 57
ECOFIN 460

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	9026/23
Teema:	Nõukogu järeldused, mis käsitlevad soolise võrdõiguslikkuse aspekti lõimimist poliitikavaldkondadesse, programmidesse ja eelarvetesse

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud teemat käsitlevad nõukogu järeldused, mis võeti vastu tööhõive, sotsiaalpoliitika, tervise- ja tarbijakaitseküsimuste nõukogu istungil 12. juunil 2023.

**Nõukogu järeldused, mis käsitlevad soolise võrdõiguslikkuse aspekti lõimimist
poliitikavaldkondadesse, programmidesse ja eelarvetesse¹**

TUNNISTADES, ET

1. sooline võrdõiguslikkus ja inimõigused on Euroopa väärtuste seas kesksel kohal ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus on Euroopa Liidu aluspõhimõte, mis on sätestatud aluslepingutes ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas;
2. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 8 on sätestatud, et kõigi oma asjaomaste meetmete puhul on liidu eesmärk meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine;
3. soolise võrdõiguslikkuse poliitika on ülimalt tähtis majanduskasvu, jõukuse ja konkurentsivõime seisukohast. Naiste ja meeste võrdne, täielik ja tulemuslik osalemine kõikides valdkondades, muu hulgas tööhõives, on jõuka liidu saavutamise ja säilitamise eeltingimus. Majanduskasvu ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamiseks on olulised tulevikku suunatud poliitilised lahendused, näiteks Barcelona eesmärgid 2030. aastaks;

¹ Pekingi tegevusprogrammi rakendamise läbivaatamise kontekstis koostatud järeldused, milles käsitletakse eelkõige määrava tähtsusega valdkonda H (naiste olukorra parandamise institutsioonilised mehhanismid).

4. Euroopa Sotsiaalõiguste samba 2. põhimõtte (sooline võrdõiguslikkus) kohaselt „tuleb tagada naiste ja meeste võrdne kohtlemine ja võrdsed võimalused ning edendada neid kõigis valdkondades, sealhulgas tööturul osalemisel, seoses töötingimustega ja karjääri edendamisel. Naistel ja meestel on õigus saada võrdväärse töö eest võrdset tasu.“² Komisjoni esitatud Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas seati eesmärk vähendada 2030. aastaks soolist tööhõivelõhet 2019. aastaga võrreldes vähemalt poole võrra, et saavutada üldeesmärk, et aastaks 2030 on elanikkonnast vanuses 20–64 aastat tööga hõivatud vähemalt 78 %;
5. naiste suurem osalemine tasustatavatel ja headel töökohtadel on oluline majanduskasvu ja konkurentsivõime jaoks ning seetõttu tuleks võtta meetmeid naiste ja meeste võrdõiguslikkuse saavutamiseks seoses nende võimalustega tööturul ja kohtlemisega tööl, eelkõige töö-, pere- ja eraelu ühitamise edendamise kaudu;
6. tööhõivepoliitika 8. suunises rõhutatakse, kui oluline on edendada sotsiaalseid investeeringuid, võidelda vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega ja tegeleda ebavõrdsuse probleemiga, sealhulgas liikmesriikide maksu- ja toetussüsteemide ülesehituse kaudu ning hinnates, milline on poliitikameetmete jaotuslik mõju soolise võrdõiguslikkuse seisukohast. Valitsuse maksu- ja kuluotsustel on tugevad sotsiaalsed ja majanduslikud tagajärjed, mis kujundavad inimeste valikuid seoses töö ja majanduses osalemisega, ning mõjutavad seega naiste ja meeste rahanduslikku iseseisvust;

² Euroopa sotsiaalõiguste sammas, mille kuulutasid ühiselt välja Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon 17. novembril 2017.

7. 1995. aastal neljandal naiste maailmakonverentsil vastu võetud Pekingi tegevusprogrammis määratletakse naiste olukorra parandamise institutsioonilised mehhanismid (valdkond H) kui üks kaheteistkümnest määrava tähtsusega valdkonnast ja soolõime eeltingimusest;
8. Pekingi tegevusprogrammi punkti 202 kohaselt peaksid valitsused ja teised protsessis osalejad aktiivselt kaasa aitama säärase strateegia kujundamisele, kus sooaspekti lõimitakse valitsuse mis tahes poliitikameetmetesse ja programmidesse, nii et enne otsuste vastuvõtmist analüüsitaks iga otsuse mõju naistele ja meestele³;
9. ülimalt oluline on kasutada soolise võrdõiguslikkuse kaksikstrateegiat, ühendades soolõime, st soolise võrdõiguslikkuse aspekti kõigisse poliitikameetmetesse, programmidesse ja eelarvetesse lõimimise konkreetsete soolise võrdõiguslikkuse poliitikate ja sihipäraste meetmetega;

TULETADES MEELDE, ET

10. nõukogu kutsus 2019. aastal Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles „tagama soolõime tõhusa ja süstemaatilise rakendamise ja järjepidevuse kõigis poliitikavaldkondades, tugevdades soolõime praktilisi vahendeid, sealhulgas kehtestades soospetsiifilised eesmärgid ja näitajad, seadusandlike ja poliitiliste meetmete soolise mõju hindamise ning sooteadliku eelarvestamise, samuti läbi valdkonnaülest koostöö- ja aruandlusmehhanismide soolõime jälgimiseks nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil.“⁴;

³ Ühinenud Rahvaste Organisatsioon: *neljandal naiste maailmakonverentsil vastu võetud Pekingi deklaratsioon ja tegevusprogramm*, oktoober 1995.

⁴ Dok 14938/19.

11. nõukogu kutsus 2021. aastal Euroopa Komisjoni üles „suurendama jõupingutusi, et integreerida sooline aspekt süstemaatiliselt kõikidesse ELi tulevastes strateegiatesse ja poliitikatesse, sealhulgas töötades välja sootundliku eelarvestamise, soolise võrdõiguslikkuse jälgimise metoodika ning järk-järgult tõhustades asjaomaste ELi seadusandlike ja poliitiliste meetmete soolist analüüsi kooskõlas parema õigusloome suunistega, mis on soolõime olulised vahendid“⁵;
12. nõukogu kutsus 2022. aastal liikmesriike üles edendama soolõimet, toetades Ukrainast ja mujalt maailmast pärit põgenikke, eelkõige naisi ja tütarlapsi. Samuti kutsus nõukogu liikmesriike üles edendama soolõimet majanduskriisi lahendamiseks vastu võetud meetmete kavandamisel, rakendamisel ja hindamisel kõigis sektorites ning tuginema seejuures olemasolevatele andmetele. Lisaks kutsus nõukogu Euroopa Komisjoni ja liikmesriike üles edendama soolõimet kõigis teadusuuringutes, otsustes ja poliitikavaldkondades, mis on seotud digi- ja roheüleminekuga ning kõigis energiaostuvõimetusega seotud poliitikavaldkondades⁶;
13. Euroopa Komisjoni soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025 sedastatakse: „Soolise võrdõiguslikkuse eesmärgi saavutamiseks on oluline arvestada soolist perspektiivi kõigis ELi poliitikameetmetes ja protsessides.“⁷;

⁵ Dok 12829/21.

⁶ Dok 15133/22.

⁷ Dok 6678/20.

14. Euroopa Nõukogu määratleb soolõimet järgmiselt: „poliitiliste protsesside (ümber)korraldamine, parandamine, arendamine ja hindamine, et soolise võrdõiguslikkuse aspekt oleks lõimitud kõikidesse poliitikatesse kõikidel tasanditel ja kõikides etappides inimeste poolt, kes osalevad tavaliselt poliitikakujundamises“⁸;
15. soolõime edukaks rakendamiseks on vaja igakülgset poliitilist pühendumust muu hulgas soolise mõju eelhindamisele ja poliitikameetmete hindamisele, tugevatele institutsioonilistele mehhanismidele ning suutlikkuse suurendamisele. Soo alusel eristatud statistika ja näitajad on asendamatud tööriistad soolise võrdõiguslikkuse poliitika eesmärkide saavutamisel;
16. soolõime rakendamine, muu hulgas sooteadliku eelarvestamise institutsionaliseerimise teel, on oluline soolise ebavõrdsuse kaotamise seisukohast asjakohaste poliitikameetmete rahastamiseks;
17. kriisidele reageerimise kontekstis on soolise võrdõiguslikkuse aspekti kohaldamine analüüside, hinnangute ja eelarvestamise puhul eriti oluline, et edukalt vähendada visalt püsivat soolist ebavõrdsust ja seeläbi kiirendada soolise võrdõiguslikkuse suunas toimuvat liikumist. Kriisile reageerimise meetmed, muu hulgas need, mille eesmärk on tegeleda COVID-19 pandeemiast ja Venemaa agressioonisõjast Ukraina vastu tuleneva mõjuga, võivad järk-järgult vähendada pikaajalist soolist ebavõrdsust ning aidata ennetada soolist vägivalda ja koduvägivalda, samuti edendada naiste majanduslikku mõjuvõimu, mis toob kaasa kaasava majanduskasvu ja konkurentsivõime;

⁸ Euroopa Nõukogu: „Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices“ („Soolõime: kontseptuaalne raamistik, metoodika ja head tavade tutvustamine“), Strasbourg, 1998.

18. taaste- ja vastupidavusrahastut käsitleva määruse põhjenduses 28 märgitakse, et COVID-19 kriis on eriti mõjutanud naisi⁹;
19. määruse artikli 18 lõike 4 punktis b palutakse liikmesriikidel esitada „selgitus selle kohta, kuidas aitab taaste- ja vastupidavuskava tulemuslikult lahendada kõiki probleeme või märkimisväärse osa probleemidest, mis on kindlaks tehtud asjaomastele liikmesriikidele suunatud asjakohastes riigipõhistes soovitustes, (...) ning probleeme, mis on kindlaks tehtud muudes asjakohastes dokumentides, mille komisjon on Euroopa poolaasta raames ametlikult vastu võtnud“;
20. määruse artikli 18 lõike 4 punktis o palutakse liikmesriikidel esitada selgitus selle kohta, „kuidas aitavad taaste- ja vastupidavuskava meetmed kooskõlas Euroopa sotsiaalõiguste samba 2. ja 3. põhimõttega ning ÜRO kestliku arengu viienda eesmärgiga ja kohasel juhul liikmesriigi soolise võrdõiguslikkuse strateegiaga eeldatavasti suurendada soolist võrdõiguslikkust ja kõigile võrdseid võimalusi ning neid eesmärke peavoolustada“;
21. meeste ja naiste võrdsete võimaluste nõuandekomitee võttis 2022. aasta novembris vastu arvamuse „Gender mainstreaming in budgets at national, regional and local levels“ („Soolõime riikide, piirkondade ja kohaliku tasandi eelarvetes“),¹⁰ mis sisaldab soovitusi liikmesriikidele, Euroopa Komisjonile ja nõukogule;

⁹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75. Määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahastu. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

¹⁰ Meeste ja naiste võrdsete võimaluste nõuandekomitee: „Gender mainstreaming in budgets at national, regional and local levels“ („Soolõime riikide, piirkondade ja kohaliku tasandi eelarvetes“): https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_en

VÕTTES TEADMISEKS

22. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudi (EIGE) aruande „*Evidence to action: Gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery*“ („Tõenditest tegudeni: sooline võrdõiguslikkus ja soolõime COVID-19st taastumisel“)¹¹, milles muu hulgas analüüsitakse taaste- ja vastupidavusrahastu määruse soolist võrdõiguslikkust käsitlevaid sätteid ning soolise võrdõiguslikkuse teemat riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades;
23. EIGE järelduse, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse esialgne ettepanek ei sisaldanud soolise võrdõiguslikkuse aspekti;
24. EIGE järelduse, et vaid väga väike osa liikmesriikide koostatud taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvatest tegevustest ja reformidest keskendub sooteadlikele meetmetele, vaatamata tõsiasi, et taaste- ja vastupidavusrahastu määruse üldeesmärk on leevendada COVID-19 pandeemia negatiivseid sotsiaalseid ja majanduslikke tagajärgi naiste ja teiste mõjutatud rühmade jaoks;
25. EIGE järelduse, et liikmesriikide soolise võrdõiguslikkuse ekspertide suurem kaasamine riiklike taaste- ja vastupidavuskavade ettevalmistamise ja koostamise ajal võinuks anda tulemuseks tõhusamad meetmed, mis soodustavad koostoimet riiklike soolise võrdõiguslikkuse poliitika prioriteetidega, toetavad neis kavades soolõimet ning käsitlevad COVID-19 pandeemiast tulenevaid soolise võrdõiguslikkusega seotud väljakutseid;
26. EIGE järelduse, et soo järgi rühmitatud andmed ja soolõime vahendid on olulised, et pakkuda andmeid, teavet ja vahendeid, mis on vajalikud soolise aspekti lõimimiseks taaste- ja vastupidavuskavadesse¹²;

¹¹ Dok 9298/1/23 REV 1.

¹² EIGE: „*Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery*“ („Tõenditest tegudeni: sooline võrdõiguslikkus ja soolõime COVID-19st taastumisel“), lk 36.

27. Euroopa Komisjoni analüüsi taaste- ja vastupidavusrahastu mõju kohta võrdõiguslikkusele, millest ilmneb, et liikmesriigid käsitlesid oma taaste- ja vastupidavuskavades soolise võrdõiguslikkuse valdkonna väljakutseid erineval viisil, nähes ette konkreetseid reforme, millel on võimalik püsiv mõju, sihipäraseid investeeringuid ja võrdõiguslikkuse lõimimist erinevatesse poliitikavaldkondadesse, ning et 2022. aasta novembriks vastu võetud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades oli kolme parimat tulemust näidanud liikmesriigi puhul soolisele võrdõiguslikkusele keskendunud meetmete osakaal 8–11 %¹³;

ARVESTADES, ET

28. käesolevad järeldused tuginevad nõukogu, komisjoni ja Euroopa Parlamendi ning kõnealuse valdkonna asjaomaste sidusrühmade eelnevale tööle ja nende võetud poliitilistele kohustustele, sealhulgas lisas loetletud dokumentidele;

¹³ Euroopa Komisjon: „Taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabel, temaatiline analüüs võrdõiguslikkuse kohta“, jaanuar 2023.

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU KUTSUB LIIKMESRIIKE ÜLES, kooskõlas oma pädevusega ja riiklikke olusid arvesse võttes ning austades sotsiaalpartnerite rolli ja autonoomiat,

29. suurendama jõupingutusi, et edendada soolist võrdõiguslikkust ja soolõimet kõigi tasandite, sealhulgas piirkondliku ja kohalikul tasandi institutsiooniliste mehhanismide abil, ning selleks:
- a) tagama, et soolõimet rakendatakse tõhusalt kogu valitsemissektorit hõlmaval viisil, kasutades täiel määral ära olemasolevat soolise võrdõiguslikkuse alast oskusteavet;
 - b) jätkama varasemate tulemuslikke institutsioonilisi mehhanisme käsitlevate nõukogu järelduste elluviimist ning luua kõigis ministeeriumides koordineerimismehhanismid, mis pakuvad piisavaid teadmisi ja tehnilisi oskusi, et tagada soolõime kõigis poliitikavaldkondades;
 - c) tagama ministeeriumidevahelise koordineerimise seoses soolõimega valitsuse poliitikas, et tugevdada soolõime rakendamist ning hõlbustada heade tavade ja saadud kogemuste vahetamist;
 - d) võtma vastu riiklikud poliitikaeesmärgid, poliitikaraamistikud või soolise võrdõiguslikkuse strateegiad; ning
 - e) jälgima ja hindama soolõimealase töö tõhusust, et edendada soolist võrdõiguslikkust;

30. tagama soolise võrdõiguslikkuse edendamise meetmete õigeaegse ja tõhusa rakendamise oma riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades ning muudes ELi rahastamisvahendites, ning tagama soolise võrdõiguslikkuse arvessevõtmise kogu selle protsessi vältel, muu hulgas kasutades olemasolevaid vahendeid, näiteks sooteadlikke hankeid;
31. edendama ja arendama soo järgi rühmitatud statistika kogumist, analüüsimist, avaldamist ja kasutamist, võttes need soolõime aluseks kõigis poliitikavaldkondades, ilma ülemäärast halduskoormust tekitamata, ning selleks:
- a) innustama riiklikku statistikasüsteemi ja asjaomaseid valitsusasutusi koguma, analüüsima ja esitama soo järgi rühmitatud statistikat ning tegema need andmed üldsusele kättesaadavaks;
 - b) tagama piisavate vahendite eraldamise statistika kogumist ja töötlemist koordineerivatele riikide statistikaasutustele, et asjakohaselt rahuldada vajadus soo järgi rühmitatud statistika järele;
 - c) tegema valitsusasutustele ülesandeks lisada valitsusele esitatavatesse aruannetesse kõigis poliitikavaldkondades üksikisikute või isikurühmadega seotud statistika, mis rühmitatakse soo järgi ja vajaduse korral kombineeritakse muude asjakohaste tunnustega;
 - d) pakkuma riigiteenistujatele juurdepääsu metoodilisele toele, suunistele ja koolitusele, et suurendada teadlikkust soo järgi rühmitatud andmete kogumise tähtsusest, võimaldada neil tõhusalt töötada soo järgi rühmitatud statistikaga ja parandada nende arusaamist sellise statistika asjakohasusest; ning
 - e) võtma konkreetseid meetmeid tagamaks, et soo järgi rühmitatud statistika kogumist laiendatakse ja see muutub avalikus sektoris kohustuslikuks;

32. tagama piisava ja sihipärase rahastamise selliste meetmete puhul, millega vähendatakse soolist ebavõrdsust, sealhulgas majandusliku, tööhõive-, palga-, hooldus- ja pensionilõhe vähendamise meetmete ning soopõhise vägivalla ennetamise ja selle vastu võitlemise meetmete puhul, samuti meetmete puhul, millega rakendatakse hiljutisi nõukogu soovitusi, mis käsitlevad taskukohasele ja kvaliteetsele alusharidusele ja lapsehoiule ning pikaajalisele hooldusele juurdepääsu toetamist;
33. süsteemselt edendama soolise võrdõiguslikkuse aspekti lõimimist poliitika kujundamise ja õigusloome kõigisse etappidesse, sealhulgas kavandamine, otsustamine, rakendamine ja hindamine, ning jätkama soolõimega seotud poliitilise pühendumise ja vastutuse tugevdamist;
34. tegema koostööd soolise võrdõiguslikkuse ekspertidega, sealhulgas pidades sisukaid konsultatsioone kodanikuühiskonna organisatsioonide ja akadeemiliste ringkondadega, et tagada soolise võrdõiguslikkuse aspekti lisamine kõigi peamiste algatuste kavandamise, rakendamise ja hindamise kõikidesse etappidesse;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI JA LIKMESRIIKE ÜLES, kooskõlas nende vastavate pädevustega ning võttes arvesse riiklikke olusid ning austades sotsiaalpartnerite rolli ja autonoomiat:

35. rakendama soolõimet kogu poliitikakujundamises, kõigi programmide ja eelarvete puhul ning selleks
- a) koguma, levitama, analüüsima ja kasutama soo alusel eristatud andmeid;
 - b) sõnastama konkreetsed poliitilised eesmärgid ja konkreetsed sihid olemasoleva soolise ebavõrdsuse kaotamiseks;
 - c) kasutama olemasolevaid vahendeid ja meetodeid soolõime tugevdamiseks kõigis otsustusprotsessides; ning
 - d) võtma vastu suunavad poliitikadokumendid, et tagada soolõime süstemaatiline pikaajaline rakendamine, muu hulgas eelarvemenetluses kooskõlas siseriikliku õigusega;
36. tagama, et kooskõlas tööhõivesuunistega käsitletakse Euroopa poolaasta raames täies ulatuses finants-, majandus- ja tööturureformide soolise võrdõiguslikkuse aspekte, ning et Euroopa poolaasta potentsiaali kasutatakse täiel määral ära liidus soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks;
37. jälgima ja hindama juba kohaldatud soolõime tõhusust, sealhulgas eelarvemenetluse kontekstis, näiteks tellides välis- ja sõltumatuid hindamisi;
38. hindama, milline on poliitika ning rahaliste ja muude vahendite jaotuslik mõju naistele ja meestele, et võimaldada tõhusate sihipäraste meetmete võtmist tulevikus;
39. tagama, et süstemaatiliselt suurendatakse suutlikkust ning kasutatakse metoodilisi vahendeid ja sisukalt konsulteeritakse soolise võrdõiguslikkuse ekspertidega ning edendatakse valdkondadevahelist koostööd, et hõlbustada ja tõhustada soolõimet kõigis poliitikavaldkondades;

KUTSUB EUROOPA KOMISJONI ÜLES:

40. tagama soolise võrdõiguslikkuse aspekti süstemaatilise lõimimise poliitilistesse algatustesse, nagu on rõhutatud ELi soolise võrdõiguslikkuse strateegias 2020–2025, ning täitma oma kohustust luua võrdõiguslikkuse liit;
41. edendama ühtset liidus kohaldatavat määratlust mõiste „sooteadlik eelarvestamine“ puhul, mida Euroopa Nõukogu on määratlenud kui „eelarvete soopõhist hindamist, mis hõlmab soolise aspekti arvessevõtmist eelarvemenetluse kõigil tasanditel ning tulude ja kulude ümberkorraldamist soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks“¹⁴;
42. tagama soolise võrdõiguslikkuse kaalutluste lõimimise ELi eelarve rakendamisse, et kaotada püsiv sooline ebavõrdsus, muu hulgas eelkõige rahastades meetmeid soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ja naiste majandusliku mõjuvõimu suurendamiseks kooskõlas mitmeaastase finantsraamistiku asjaomaste kuluprogrammidega, ning rakendades täielikult Euroopa Komisjoni metoodikat soolise võrdõiguslikkusega seotud kulutuste jälgimiseks ELi eelarves;
43. tagama soo järgi rühmitatud statistika esitamise kõigis komisjoni aruannetes ning sellise statistika järjepideva kasutamise poliitikadokumentides, muu hulgas iga-aastase ühise tööhõivearuande koostamisel, et tuvastada ja järk-järgult kaotada allesjäänud sooline ebavõrdsus;
44. tugevdada jõupingutusi soolise võrdõiguslikkuse aspekti lõimimiseks taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamisse, järelevalvesse ja hindamisse;

¹⁴ Euroopa Nõukogu (2005): „Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting“ („Sooteadliku eelarvestamise spetsialistide rühma 2005. aasta lõpparuanne“) (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN, Euroopa Nõukogu võrdõiguslikkuse talituse inimõiguste peadirektoraat, Strasbourg, lk 10, avaldatud aadressil: [Gender budgeting \(coe.int\)](http://gender.budgeting.coe.int).

45. tagama soolise võrdõiguslikkuse aspekti lõimimise võimalike tulevaste kriisile reageerimise pakettide ja muude algatuste koostamisse, ning selleks:
- a) lõimima soolise võrdõiguslikkuse aspekti asjakohastesse tulevastesse kriisile reageerimise pakettidega seotud seadusandlikesse aktidesse;
 - b) võtma soolise võrdõiguslikkuse aspekte süstemaatiliselt arvesse kriisidele reageerimise ja kriisiohjamise kontekstis;
 - c) muu hulgas asjakohaselt analüüsima, kuidas on kriisidele reageerimise kontekstis soolise võrdõiguslikkuse aspekte arvesse võetud vahearuannetes ja läbivaatamisaruannetes; ning
 - d) edendama olemasolevaid vahendeid, mis toetavad kriisidele reageerimise kontekstis soolise võrdõiguslikkuse kaalutluste arvessevõtmist riiklikul tasandil;
46. tagama vajalikud struktuurid ja suutlikkuse soolõime tõhusaks juhtimiseks, koordineerimiseks, jälgimiseks ja hindamiseks komisjoni menetluste puhul, sealhulgas ELi eelarve, fondide ja mitmeaastase finantsraamistiku asjaomaste kuluprogrammide puhul;
-

Viited

1. ELi institutsioonidevahelised dokumendid

Euroopa sotsiaalõiguste sammas, mille kuulutasid ühiselt välja Euroopa Parlament, nõukogu ja komisjon 17. novembril 2017

https://commission.europa.eu/publications/european-pillar-social-rights-booklet_en

2. ELi õigusaktid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/241, millega luuakse taaste- ja vastupidavusrahistu (ELT L 57, 18.2.2021, lk 17–75)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241>

3. Nõukogu

Kõik nõukogu järeldused, mis on Pekingi tegevusprogrammi läbivaatamise kohta vastu võetud, ja muud nõukogu järeldused soolise võrdõiguslikkuse ja muude asjaomaste teemade kohta, eelkõige allpool loetletud dokumendid:

- nõukogu järeldused „Naiste olukorra parandamise ja soolise võrdõiguslikkuse edendamise institutsiooniliste mehhanismide tulemuslikkus“ (17605/13)

https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/lsa/139978.pdf

- nõukogu järeldused „Naiste ja meeste võrdõiguslikkus otsuste tegemisel“ (14327/15)

[pdf \(europa.eu\)](#)

- nõukogu järeldused „Sooliselt võrdõiguslikud majandused ELis: edasine tegevus. Kokkuvõte Pekingi tegevusprogrammi rakendamisest 25 aasta jooksul“ (14938/19)

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14938-2019-INIT/et/pdf>
- nõukogu järeldused „Soolise palgalõhe kaotamine: tasustatud töö ja tasustamata hooldustöö väärtuse hindamine ja jaotus“ (13584/20)

[pdf \(europa.eu\)](#)
- nõukogu järeldused COVID-19 sotsiaal-majandusliku mõju kohta soolisele võrdõiguslikkusele (8884/21)
- nõukogu järeldused, milles käsitletakse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet nr 10/2021 „Soolõime ELi eelarves“ (12829/21)

<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12829-2021-INIT/et/pdf>
- nõukogu järeldused „Sooline võrdõiguslikkus kahjustatud majanduse olukorras: tulipunktis on noor põlvkond“ (15133/22)

[pdf \(europa.eu\)](#)
- nõukogu 21. novembri 2022. aasta otsus (EL) 2022/2296 liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 304, 24.11.2022, lk 67–77)

[EUR-Lex - 32022D2296 - ET - EUR-Lex \(europa.eu\).](#)

4. Eesistujariikide kolmik

Prantsusmaa, Tšehhi Vabariigi ja Rootsi poolt allkirjastatud eesistujariikide kolmiku deklaratsioon soolise võrdõiguslikkuse kohta (2022. aasta jaanuar)

https://www.vlada.cz/assets/ppov/rovne-prilezitosti-zen-a-muzu/dokumenty/trio-presidency-declaration-on-gender-equality-france-the-czech-republic-and-sweden-2022-2023_1.pdf

5. Euroopa Komisjon

„2023 Report on equality between women and men in the European Union“ („2023. aasta aruanne naiste ja meeste võrdõiguslikkuse kohta Euroopa Liidus“, (SWD (2023)55final)

[Soolise võrdõiguslikkuse strateegia \(europa.eu\)](#)

Võrdõiguslik liit: soolise võrdõiguslikkuse strateegia 2020–2025 6678/20. (komisjoni viitenumber: COM(2020) 152 (final))

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0152>

Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskava (6649/21 + ADD 1 + ADD 2)

[pdf \(europa.eu\)](#)

Taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabel, temaatiline analüüs võrdõiguslikkuse kohta, jaanuar 2023

Meeste ja naiste võrdsete võimaluste nõuandekomitee arvamus „Gender mainstreaming in budgets at national, regional and local level in the EU“ („Soolõime ELis riikide, piirkondade ja kohaliku tasandi eelarvetes“) https://commission.europa.eu/publications/opinions-advisory-committee-equal-opportunities-women-and-men_en

6. Euroopa Parlament

Euroopa Parlamendi 23. juuni. 2022. aasta resolutsioon taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise kohta (2021/2251(INI))

7. Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituut (EIGE)

„Evidence to action: gender equality and gender mainstreaming in the COVID-19 recovery“
(„Tõenditest tegudeni: sooline võrdõiguslikkus ja soolõime COVID-19st taastumisel“)
(9298/1/23 REV 1)

„Gender budgeting. Mainstreaming gender into the EU budget and macroeconomic policy framework“ („Sooteadlik eelarvestamine – soolise aspekti lõimimine ELi eelarvesse ja makromajanduspoliitika raamistikku“), 2018

<https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/methods-tools/gender-budgeting>)

„Gender Impact Assessment: Gender Mainstreaming Toolkit“ („Soolise mõju hindamine: soolõime tööriistad“), 2016 <https://eige.europa.eu/publications/gender-impact-assessment-gender-mainstreaming-toolkit>

8. Euroopa Nõukogu

„Final report of the Group of Specialists on Gender Budgeting“ („Sooteadliku eelarvestamise spetsialistide rühma lõpparuanne“) (EG-S-GB), EG-S-GB (2004) RAP FIN, Euroopa Nõukogu võrdõiguslikkuse talituse inimõiguste peadirektoraat, Strasbourg, lk 10

[Gender budgeting \(coe.int\)](https://rm.coe.int/gender-budgeting).

„Gender Budgeting - Practical Implementation - Handbook“ („Sooteadlik eelarvestamine – praktiline rakendamine – käsiraamat“) CDEG(2008)15 (2009) <https://rm.coe.int/1680599885>

„Gender mainstreaming: conceptual framework, methodology and presentation of good practices“ („Soolõime: kontseptuaalne raamistik, metoodika ja heade tavade tutvustamine“), Strasbourg, 1998

9. Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon (OECD)

Arenguabi komitee soolise võrdõiguslikkuse poliitika mõõdik

[Arengubikomitee soolise võrdõiguslikkuse poliitika mõõdik – OECD](#)

„Draft for discussion - OECD Best Practices for Gender Budgeting“ („Aruteludokument – OECD sooteadliku eelarvestamise parimad tavad“) (2022)

[OECD Best Practices for Gender Budgeting](#)

„Gender budgeting in OECD countries“ („Sooteadlik eelarvestamine OECD riikides“) (2017)

<https://www.oecd.org/gender/Gender-Budgeting-in-OECD-countries.pdf>

„Towards gender-inclusive recovery“ („Soolist aspekti kaasav taastumine“) (2021)

<https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/towards-gender-inclusive-recovery-ab597807/>

10. Ühinenud Rahvaste Organisatsioon

Pekingi deklaratsioon ja tegevusprogramm (ÜRO soolise võrdõiguslikkuse ja naiste mõjuvõimu suurendamise tegevuskava)

<https://www.refworld.org/docid/3dde04324.html>

ÜRO konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta (CEDAW)

[Konventsioon naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta \(CEDAW\) \(un.org\)](#)